

Branimir Anić¹
Đurđica Babić-Naglić²
Marija Glasnović³
Simeon Grazio⁴
Tatjana Kehler⁵
Dušanka Martinović Kaliterna⁶
Ksenija Maštrović Radončić⁷
Jadranka Morović-Vergles⁸
Srđan Novak⁹
Dijana Perković⁶
Višnja Prus³
Tonko Vlasković¹⁰

¹Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju
Klinika za unutarnje bolesti
Klinički bolnički centar Zagreb

²Klinika za reumatske bolesti i rehabilitaciju
Klinički bolnički centar Zagreb

³Klinički odjel za reumatologiju, alergologiju i kliničku imunologiju
Klinika za unutarnje bolesti
Klinički bolnički centar Osijek

⁴Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
Klinički bolnički centar "Sestre milosrdnice" ♦ Zagreb

⁵Thalassotherapia Opatija
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
bolesti srca, pluća i reumatizma

⁶Odjel za kliničku imunologiju i reumatologiju
Klinika za unutarnje bolesti
Klinički bolnički centar Split

⁷Zavod za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju
Klinička bolnica "Sveti Duh" ♦ Zagreb

⁸Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju
Klinika za unutarnje bolesti
Klinička bolnica "Dubrava" ♦ Zagreb

⁹Odjel za reumatologiju i kliničku imunologiju
Klinika za internu medicinu
Klinički bolnički centar Rijeka

¹⁰Odjel za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju
Klinički bolnički centar Split

Retrospektivna analiza podataka o liječenju golimumabom bolesnika s upalnim reumatskim bolestima u Hrvatskoj

Retrospective analysis of golimumab treatment in patients with inflammatory rheumatic diseases in Croatia

Golimumab je humano monoklonsko protutijelo usmjereno na čimbenik nekroze tumora-alfa (eng. skr. TNF- α). Inhibitori TNF- α predstavljaju standard u liječenju reumatoidnog artritisa (RA), ankilozantnog spondilitisa (AS) i psorijatičnog artritisa (PsA).

Cilj ovog rada bio je retrospektivno analizirati podatke iz stvarnog života o liječenju bolesnika s RA, AS i PsA golimumabom u dvogodišnjem razdoblju, u Hrvatskoj.

U ovo istraživanje uključeno je 105 bolesnika s upalnim reumatskim bolestima koji su u razdoblju od lipnja 2011. do lipnja 2013. liječeni golimumabom: od toga bilo je 46 bolesnika s RA, 28 s PsA i 31 bolesnik s AS. Analiza je obuhvatila bolesnike za koje postoje podaci o praćenju kroz najmanje 12 tjedana, pa se zbog relativno recentnog uvođenja terapije broj bolesnika smanjivao sukladno trajanju liječenja. Podaci koji su analizirani bili

su: trajanje liječenja, SE, CRP, broj bolnih i broj otečenih zglobova, ocjena bolesti (mjereno na VAS), DAS28/BASDAI, HAQ/BASFI, te izvanzglobne manifestacije, kao i razlog eventualnog prekida terapije.

RA. Prije uvođenja terapije golimumabom, u 76% bolesnika bolest je trajala duže od 5 godina, a prosječna aktivnost bolesti mjerena DAS28 bila je 6,6. Primjena golimumaba rezultirala je smanjenjem upalnih parametara bolesti (SE, CRP), smanjenjem aktivnosti bolesti mjereno DAS28 (poboljšanje $\geq 1,2$) u 81% bolesnika te postizanjem remisije ili niske aktivnosti bolesti u 32% bolesnika već nakon 12 tjedana liječenja. Također, u istom je razdoblju vidljivo poboljšanje fizičkih funkcija u 77% bolesnika (pad vrijednosti HAQ s 1,75 na 1,2). Postignuti odgovor na terapiju je uz daljnja poboljšanja bio je održan kroz 48 tjedana praćenja. Liječenje golimumabom je prekinuto u 11 bolesnika, od toga u 7 bolesnika zbog nepostizanja zadovoljavajućeg odgovora na terapiju, u 2 bolesnika zbog nuspojava /simptomi slični gripi, edem/crvenilo lica) i u 2 bolesnika zbog drugih razloga.

PsA. Prije uvođenja terapije golimumabom u 75% bolesnika bolest je trajala duže od 5 godina, a prosječna aktivnost bolesti mjerena DAS28 bila je 5,6. Primjena golimumaba rezultirala je smanjenjem upalnih parametara bolesti (SE, CRP), smanjenjem aktivnosti bolesti mjereno DAS28 (poboljšanjem $\geq 1,2$) u 89% bolesnika te posti-

zanjem remisije odnosno niske aktivnosti bolesti u 70% bolesnika nakon 36 tjedana liječenja. Također je vidljivo poboljšanje fizičkih funkcija (pad vrijednosti HAQ s 1,6 na 0,7 u 36. tjednu) kao i izvanzglobnih manifestacija: kožnih promjena, promjena na noktima, entezitisa i daktilitisa. Liječenje golimumabom je prekinuto u 2 bolesnika, u jednog bolesnika zbog nepostizanja zadovoljavajućeg odgovora, a u drugog zbog kožnih nuspojava.

AS. Prije uvođenja terapije golimumabom, u 39% bolesnika bolest je trajala duže od 5 godina, a prosječna aktivnost bolesti mjerena BASDAI bila je 6,6. Primjena golimumaba rezultirala je 50% poboljšanjem aktivnosti bolesti prema BASDAI u 82% bolesnika, poboljšanjem BASFI u 64% bolesnika, te entezitisa u 80% bolesnika nakon 36 tjedana liječenja. Liječenje golimumabom je prekinuto u 5 bolesnika, u četiri bolesnika zbog nepostizanja zadovoljavajućeg odgovora, a u jedne bolesnice zbog planirane trudnoće.

Prema podacima ovog istraživanja primjena golimumaba u indikacijama RA, AS i PsA u "stvarnom životu", u Hrvatskoj rezultirala je smanjenjem upalnih laboratorijskih parametara bolesti, poboljšanjem kliničkih znakova i simptoma bolesti, poboljšanjem fizičke funkcije te smanjenjem izvanzglobnih manifestacija bolesti uz povoljan sigurnosni profil.

Ključne riječi: golimumab, reumatoidni artritis, psoriatični artritis, ankilozantni spondilitis, liječenje